

1. Bu çözüm kitapçığında 75 sorunun çözümü vardır.

1. Haritacılığın en önemli meselelerinden biri olan yerkürenin boyutlarına ait değerlerin belirlenmesi ile ilk ölçme, Krene'li Eratosthenes (MÖ. 276-196) tarafından yapılmıştır. Eratosthenes, bilimsel ve felsefi kitaplar yazmış ve ilk yeryüzü ölçmeleriyle haritacılığa önemli katkıda bulunmuştur. Eratosthenes, bu ilk ölçmede Mısır'daki İskenderiye ile Syene (Assuan) arasında kalan açı farkından yararlanmıştır.

CEVAP: B

2. Haritadaki morfolojik görünüm fotoğrafta görüldüğü gibi bir gömük menderestir.

CEVAP: C

3. 18. ve 19. yüzyıllarda ortaya çıkan Plütonizm Ekolü'ne göre yer şekillerinin meydana gelişinde esas rol iç etmen ve süreçlere aittir.

CEVAP: A

4. Dalma-batma zonu uzaklaşan levhalarda değil çarpışan/yaklaşan levha hareketleriyle meydana gelir.

CEVAP: B

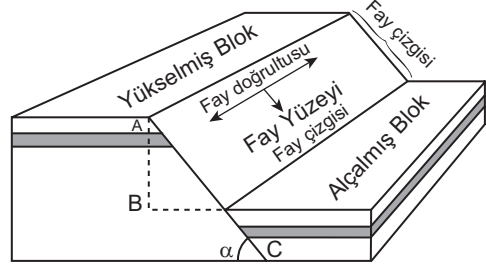
5. Konglomera, Kumtaşı, Silttaşı, Kiltası, Çamurtaşı, Şeyl, Arkoz, Grovak ve Detritik Kalker kırıntılı tortul grubuna girerken antrasit yanıcı organik tortul grubuna girmektedir.

CEVAP: D

6. Soruda özelliği belirtilen bölge ekvatorial bölge olup bu morfoklimatik kuşağa Selva Bölgesi denir.

CEVAP: C

7. Aşağıdaki çizimde de görüldüğü gibi ? olan kesim Fay Yüzevidir.

Fay ve Unsurları

CEVAP: B

8. Yerkabuğu yüzeyindeki kayalarda herhangi bir yer değiştirmeye yol açmadan biçim değişmesine neden olan süreçler statik süreç olarak tanımlanır. Ayrışma/Çözülme/Bozunma (fiziksel ufalanma ve kimyasal ayrışma), yer şekillenmesi üzerinde etkili olan en önemli statik süreçtir.

CEVAP: A

9. Bir akarsu yatağının en derin yerlerini birleştiren çizgiye talveg çizgisi denir. Bu durumda şekilde en derin yer IV numaralı kesim olduğu için talveg çizgisi bu kısmattan geçmelidir.

CEVAP: D

10. Akarsu vadilerinin diğer buzul ve rift vadilerine göre temel farkı sürekli eğime sahip olmasıdır. Rift ve buzul vadilerinde sürekli eğim bulunmayabilir.

CEVAP: C

11. Akarsu üzerinde ulaşım ve taşımacılık yapılabilmesi yalnızca denge profiline bağlı değil aynı zamanda rejim özelliklerine de bağlıdır. Dolayısıyla denge profiline ulaşmış bir akarsu üzerinde ulaşım yapılabilmesi kesin olan bir durum değildir.

CEVAP: E

12. Gel-git egemen deltalar daha çok gelgit olayının yoğun ve şiddetli bir şekilde görüldüğü kıyılarda görülmekte olup Mississippi nehri ağzında gel-git güçlü değildir. Mississippi deltası bir akarsu egemen delta tipidir.

CEVAP: E

13. Yer altı sularının kaynağını, kökenleri yerin iç kısmı olan sular meydana getirirse bu kaynaklara Jüvenil su denir.

CEVAP: D

14. Kaya tuzunda erime çok hızlı olduğu için kararlaştırma ve karstik şekiller büyük bir hızla oluşur ve ortadan kalkarlar. En az eriyen kalker (Erime miktarı: 0,06-0,30 gr/lt), en çok eriyen ise kaya tuzudur (Erime miktarı: 280 gr/lt).

CEVAP: C

15. V numaralı bölge Buzulların hareketleri esnasında bir tümsekle karşılaştıklarında veya dönemeçlerde merkezkaçı kuvvetinin etkisiyle veya eğimden dolayı daha çok üst kısımlarda kırılma ve çatlamaya maruz kalmasıyla oluşan çatlaklar olup buna serak adı verilir.

CEVAP: E

16. Güney Amerika'da Kuzey Şili ve Peru kıyılarında yer alan Atakama Çölü ile Afrika'nın güneybatı kıyısında yer alan Namib Çölünün oluşmalarında bu kıyıları yalayan soğuk su akıntılarının [Peru (Humboldt) ve Benguela akıntıları] rolü olmuştur

CEVAP: B

17. Atmosferin ışınlarla yaptığı diffüzyon, refleksiyon, absorpsiyon sonucu olarak beliren enerji zayıflamasının hepsine birden ekstinksiyon denir. Atmosfere ulaşan güneş enerjisinin, bu faktörlere bağlı olarak kayba uğradıktan sonra ne kadarının yeryüzüne ulaştığını gösteren orana transmisyon katsayısı veya geçirimsizlik katsayısı denir.

CEVAP: E

18. Güneş radyasyonuna etki eden önemli unsurlar içerisinde toz ve diğer partiküller yanında su buharı da önemli olup su buharı arttıkça bulanıklık katsayısı artmakta bu da radyasyonu azaltmaktadır. Bulanıklık kat sayısı havadaki su buharı miktarının fazla olduğu Ekvatorial bölgede en yüksek değere erişir. Çünkü bu sahada havadaki su buharının miktarı fazladır (nemli tropikal iklimlerde hava içinde % 2-3, orta enlemlerde %1, kutuplarda % 0.25 kadar su buharı bulunabilir).

CEVAP: B

19. Yerden 3-6 km arasındaki yükseklikte meydana gelen, koyun sırtını andıran yün balyaları şeklindeki su damlalarından oluşmuş olan bulutlara altokümüülüs adı verilir.

CEVAP: A

20. Danimarka, verilen ülkeler arasında ekvatora daha uzak konumda bulunması nedeniyle silindirik projeksiyon haritasında daha fazla bozulmaya uğrayan ülkedir.

CEVAP: E

21. Yaz aylarında bölge Dinamik Yüksek Basınç etkisinde kalır. Dike yakın gelen ışınlar karasallık ve çölden esen güneydoğu sektörlü samyeli (kesişleme) rüzgarıyla, çöl sıcaklıkları bölgeye taşınır. Fön rüzgarlarının yaz sıcaklığında etkisi yoktur.

CEVAP: B

22. Erzurum-Kars Platolarında fiziksel ayrışma sonucunda gelişen eksfoliasyon çözülme daha yaygındır.

CEVAP: A

23. **İnversiyon:** Yeryüzüyle temas halinde alttan soğuma

Regrasyon: Deniz çekilmesi

Adveksiyon: Hava kütlelerinin yatay hareketi

Albeda: Bir yüzeye gelen ışının, yansıyan ışımaya oranı

Difüzyon: Işığın gaz atomlarına çarparak dağılması

CEVAP: A

24. Paleozoik (I. Zaman)'de doğru jeolojik devir sıralanması geçmişten günümüze doğru; "Kambrien-Ordovisyan-Silur-Devon-Karbon-Perm" şeklindedir.

Ordovisyonla karbon yerdeğiştirilirken sorudaki yanlışlık düzeltilmiş olur.

CEVAP: B

25.

I. **Çentik Vadi:** Eğimli dik yamaçlarda orojenez sonucu gelişir.

II. **Boğaz Vadi:** Epirojenik yükselme sonucu gerçekleşir.

III. **Asimetrik Vadi:** Farklı sertlikteki tabakalar ya da menderes çizen akarsulara ait vadi kesiti.

IV. **Kanyon Vadi:** Farklı sertlikteki tabakaların epirojenik yükselmesi ve regrasyonla oluşur.

V. **Seki:** Epirojenik yükselmeyle regresyon sonucunda akarsu taban seviyesi yükselir. Bunun sonucunda yatağında biriktirme yapan akarsular birikim alanında aşındırma yaparak sekiler oluşur.

CEVAP: E

26. Şaft Madenciligi daha çok üzerinde derin örtü tabakaları bulunan yani derinlerde yer alan madenlerin çıkarılmasında uygulanan madencilik şeklidir.

CEVAP: E

ÖABT - COĞRAFYA

27. 1900-1950 arasındaki dönemde bireysel otomobil sahipliğinin artması nüfusun kendi başına hareketliliğini arttırmış ve böylece turizmde destinasyon çeşitliliği de ortaya çıkmıştır.
CEVAP: B
28. Dünyanın en gelişmiş turizm bölgesi ve küresel ölçekte öteden beri dünyada en çok turist çeken bölge Avrupa'dır.
CEVAP: C
29. Cenevre sözleşmeleri ya da Cenevre Konvansiyonları, İsviçre'nin Cenevre şehrinde yapılmış dört muahededir. Uluslararası hukukta insan hakları üzerine yapılmış ve 1949 yılında imzalanmış önemli sözleşmelerdendir ve uluslararası olan veya olmayan çatışma durumlarında silahlı güçler ve insani yardım örgütleri tarafından uyulması beklenen standartları belirler.
CEVAP: E
30. Geleneklere bağlı olmayan, çoğu kez de geleneklere bilinçli bir muhalif gibi davranan kültür olgusuna popüler kültürün yanında şehir kültürü de denilmektedir.
CEVAP: B
31. Demografik geçiş modeline göre bütün ülkelerde ilk aşama yüksek doğum ve ölüm olgusu olup bu durumda ülke piramitleri düzgün üçgen piramit şeklinde olur.
CEVAP: D
32. Karasal mekanlarda ökümeni sınırlayan en önemli faktörler iklimatik veya morfolojik unsurlardır. Bu bağlamda seçeneklerde verilen yerler içerisinde İtalya'da iklimatik veya morfolojik unsurlar yerleşmeyi diğer yerlere göre daha az etkilemektedir.
CEVAP: E
33. Sanayi devriminden sonra ABD'de nüfusu 1.000.000'ü geçen ilk şehir New York'tur.
CEVAP: D
34. Başka ülkelerde de görülmekle birlikte özellikle ABD'de görülen ve genellikle mülkiyeti ailelere ait tarımsal çiftlikler olarak adlandırılan kırsal yerleşmelere Farmstead denir.
CEVAP: C
35. Paragrafta özellikleri sıralanan ünlü coğrafyacı MÖ. 58 ve MS. 11 yılları arasında yaşamış Amasyalı Strabon'dur.
CEVAP: D

Deneme Sınavı 1 - Çözümleri

36. Afrika kıtası açlık, kıtlık, yoksulluk ile mücadele eden bir kıtadır. Hayat standardının düşük olması, salgın hastalıklar gibi nedenlerle dünyada ortalama yaşam süresi en kısa olan kıtadır. Bu durum bölgenin hızlı nüfus artışı ile çelişir.
CEVAP: C
37. Çeşme-Alaçatı (İzmir) bölgede yaygın olan sörf sporlarının dünyaca önemli merkezidir. (I) Rafting; yatay eğimi fazla akış hızı yüksek akarsu vadilerinde sürdürülen bir rekreasyon etkinliğidir. Bölge akarsularının yatak eğiminin az, akış hızlarının yavaş olması, bu etkinliği sınırlandırır. (II) Bölgede yer alan dağların yamaçları yamaç paraşütüne ortam sağlar. (III) Bölgede dik yamaçlı kırık dağların varlığı traking faaliyetlerine elverişlidir. (IV) Bölgede dağların alçak olmasına bağlı olarak fazla kar yağmaması ve karın yerde kalma süresinin kısa loması bölgede skying (kayak sporu) faaliyetlerinin gelişmesine engeldir. (V)
CEVAP: C
38. 1980'li yıllardan itibaren uygulanan ekonomik politikalar nedeniyle hızlanan, kırdan-kente göç hareketi, Türkiye'de kent nüfus oranının artmasına, kır nüfus oranının azalmasına neden olmuştur. Kent yaşamında eğitim kültür seviyesi, sağlık hizmetlerini yaygınlığı ve işgücü ve duyulan ihtiyacın düşük olması gibi nedenlerle doğurganlık hızının düşmesi nedeniyle nüfus artış hızında iniş trendi yaşanmıştır.
CEVAP: B
39. Roma, Paris, Londra, Bombay gibi kentlere tarihsel süreçte daha önce kentleşmiş olmalarına rağmen, aldığı yoğun güçlerle günümüzde dünya ticaret merkezi haline gelmiş Newyork dünyada ilk 10 milyon nüfusu geçen şehir özelliğine sahiptir.
CEVAP: A
40. Altın, krom, demir ve nikel gibi madenler mağmada eriyip halde bulunur. Volkanik faaliyetlerle yeryüzüne çıkarak katılaşır. Elmas, organik tortul grubunda yer alan Antrasit kömürünün volkanik olaylarla yüksek sıcaklık ve basınç etkisiyle başkalaşım ile oluşur.
CEVAP: E
41. İran, Portekiz, Şili, Danimarka deniz kıyısı olan ve dış ticaretinde deniz yolunu doğrudan kullanan ülkelerdir. Arabistan yarım adasında kara ülkesi olan "Ürdün" dış ticaretin de deniz yolunu doğrudan kullanılmayan bir ülkedir.
CEVAP: B

ÖABT - COĞRAFYA

42. Kauçuk, kahve, çay, pamuk, subtropikal kuşakta tarımı yapılabilen yüksek ticari değer taşıyan ürünler arasında yer alırken, zeytin Orta Kuşağın Akdeniz iklim havzasında üretimi doğal şartlara bağlı bir üründür.

CEVAP: A

43. Rio Janerio Zirvesi (1992)
Kopenhag Toplantısı (2009)
Johannesburg Zirvesi (2002)
Bali Toplantısı (2007)
Kyoto Protokolü 11 Aralık 1997 yılında Japonya'nın Kyoto kentinde imzalanmıştır.

CEVAP: D

44. Fırat, Kızılırmak, Sakarya ve Gediz havzaları ovalar ve tarım alanına sahip akarsulardır. Çoruh nehri ise neredeyse tamamıyla derin vadiye sahip havzasıyla önemli tarım alanına sahip olmayan bir akarsu havzasıdır.

CEVAP: E

45. Kâğıt üretiminde en önemli hammadde olan iğne yapraklı çam ormanlarına (Tayga) sahip Kanada (III) ve Rusya (IV) dünya kâğıt sanayinin en çok geliştiği coğrafi alanlardır.

CEVAP: C

46. Maki bitki örtüsünün tahribine uğraması sonucu; garig Kıyı bölgelerinde yüksek boylu orman ağaçlarının tahribiyle de psödomaki oluşur.

CEVAP: A

47. Kırıkkale Cumhuriyet dönemi sanayi kentidir. Silah ve Petrol Rafinerisi sayesinde aldığı güçlerle nüfuslanmış bir il merkezidir.

CEVAP: E

48. Norveç → İskandinav yarımadasında, Portekiz → İber yarımadasında, Malezya → Çin Hindi yarımadasında, Danimarka Yutland yarımadasında yer alır. Fransa Avrupa anakarasında yer alan bir ülkedir.

CEVAP: E

Deneme Sınavı 1 - Çözümleri

49. Lojistik, ürün, hizmet ve insan gibi kaynakların, ihtiyaç duyulan yerde ve istenen zamanda temin edilmesi için bir araç olarak tanımlanabilir. Lojistik, nakliye, envanter, depolama, malzeme idaresi ve ambalajlama bilgilerinin birleştirilmesini kapsar. Lojistik, askerlerin ihtiyaçlarının kendileri tarafından karşılanması sürecinden, doğmuş ve bu temelden yola çıkarak çok daha ileriye gitmiştir. Eski Yunan, Roma ve Bizans uygarlıklarında ihtiyaçların dağıtımı ve finanse edilmesinden sorumlu Logistikas denen bölümler ve subaylar vardı. Lojistik kelimesinin sözlük anlamı askerlik biliminin personel, teçhizat, malzeme taşıma, bakım ve sağlanması ile ilgili bir dalı olarak tarif edilir.

CEVAP: D

50. Almanya'nın Afrika kıtasıyla bir sömürge ilişkisi olmadığı için bu kıtadaki ülkelerden hiçbirinde konuşulan diller içerisinde Almanca bulunmaz.

CEVAP: B

51. Bhutan Doğu Asya değil Güney Asya ülkesidir.

CEVAP: E

52. Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğunun (ESCS) kurucuları arasında; Almanya, Fransa Lüksemburg, Hollanda, İtalya ve Belçika bulunmaktadır.

CEVAP: E

53. Çek Cumhuriyeti batı ve doğu olarak iki coğrafi bölgeye ayrılır. Batıdaki bölgeye Bohemya, doğudaki bölgeye ise Moravya denir.

CEVAP: C

54. Zbigniew Brzezinski'nin Büyük Satranç Tahtası Teorisi'ne göre baş oyuncu ABD'dir.

CEVAP: A

55. Friedrich Ratzel'in yukarıdaki ifadesine ek olarak "Bu küçük gezegende, sadece bir büyük devlet için gerekli yer mevcuttur." diyerek yayılcı ve sömürgecilik ruhunu açıkça ortaya koyan bu görüş, öncelikle Almanya'da benimsenmiş ve daha sonra bütün Avrupa ülkelerinde kabul görmüştür.

CEVAP: C

56. Çin, Hindistan, Malezya, Tayvan gibi ülkeler düşük işçi ücreti nedeniyle tüm dünyadan yatırım alan ülkelerdir. Japonya ise kendi emek gücü ve sermayesiyle gelişmiş ekonomisiyle bulunduğu bölgedeki diğer ülkelerden ayrılır.

CEVAP: B

57. Avustralya'ya bilinen ilk keşif 1606 yılında Hollandalı denizci Willem Janszoon tarafından gerçekleştirilmiştir. (Hollanda) İngiliz Keşif James Cook 1770 yılında Avustralya'nın doğu kıyılarında keşifler yaparak Botanik Körfezi, Yeni Güney Göller (Sidney) de koloni kurulmasını destekleyen raporlarıyla geri döndü. (İngiltere)

CEVAP: A

58. Ağrı - Gürbulak → İran
Şırnak - Habur → Irak
Hatay - Cilvegözü → Suriye
Ardahan - Türkgözü → Gürcistan
İğdır - Dilucu → Nahçıvan

CEVAP: E

59. Soğuksu (Ankara) → Doğal
Karagöl (Artvin) → Doğal
Kaçkar (Rize) → Doğal
Sultansazlığı (Kayseri) → Doğal
zenginlikleri nedeniyle koruma altına alınmış milli parklardır.
Göreme (Nevşehir) milli parkında ise hem volkanik arazilerde sel aşındırmasıyla oluşan Peribacaları doğal oluşumu hem de Peribacaları ve tuf platolarında Hristiyanlık Dininin ilk dönemlerine ait yerleşmeler ve kilise kalıntıları kültür mirası yer alır.

CEVAP: C

60. Soruda sözü edilen üretim biçimi bir otomobil üreticisi olan Henry Ford'un geliştirdiği Fordist üretim tarzıdır.

CEVAP: E

61. 2018 Coğrafya öğretim programında 8 derse özel beceri tanımlanmıştır. Bunlar;

1. Coğrafi gözlem
2. Arazide çalışma
3. Coğrafi sorgulama
4. Zamanı algılama
5. Değişim ve sürekliliği algılama
6. Harita becerileri
7. Tablo, grafik, diyagram hazırlama ve yorumlama
8. Kanıt kullanmadır.

Programda coğrafi gözlem becerisi; olay ve olgulara dikkat etme, olay ve olguları algılama, tanımlama, olay ve olguların neden ve sonuçlarını açıklama, ilişkilendirme gibi alt davranışlar ile ilişkilendirilmiştir.

CEVAP: A

62. I. Dünyanın hareketleri ile mevsimler arasında doğrudan bir ilişki vardır.
II. Uzun periyotlarda Dünya'nın hareketleri ile çağlar arasında bağlantı olduğunu söyleyen teoriler vardır. Farklı teorik açıklamalar da vardır. Bunlar ifade edilebilir. Tartışılabilir.
III. Ancak; mevsimlerin oluşumunun Dünya - Güneş arası yıllık mesafe değişim ile ilişkisi yoktur.

CEVAP: D

63. Değer telkini sunuş stratejisine dayanır. Değer açıklama buluşa dayanır ve değerini açıklayan öğrencilerdir. Değer analizi de öğrencilerin aktif katılımına dayanan bir tekniktir. Bu yüzden değer açıklama ve değer analizi öğretmenin hedefleri ile uyumludur.

CEVAP: D

64. A) Analiz düzeyi beceri gerektirir.
B) Kavrama düzeyi beceri gerektirir.
C) Değerlendirme düzeyi beceri gerektirir.
D) Analiz düzeyi beceri gerektirir.
E) Analiz düzeyi beceri gerektirir.

CEVAP: B

65. Öğretmenin kazanımı somut verilere dayandırılması 2018 programında yer alan kanıt kullanma becerisi ve davranışı ile doğrudan ilişkilidir. Öğretmen argümanlarını kanıtla desteklemiştir.

CEVAP: B

66. Öğretmenin ders planı sarmallık ilkesiyle uyuşmamaktadır. 2018 programında bu durum tavsiye edilmemektedir. 2018 programı ve 2005 sonrası tüm coğrafya programları sarmal ve bütüncül bakış açısıyla ders planı yapılması gerektiğini söylemektedir. Ancak konular programa göre kapsam dışı değildir.

CEVAP: B

67. 2018 programında soruda belirtilen örnekler ve ayrıca; Avrasya tüneli, Ordu - Giresun havalimanı, Marmarayın insanların doğal çevreyi kullanma biçimlerine örnek olarak verilebileceği belirtilmiştir. (Kazanım 9:4:1)

CEVAP: A

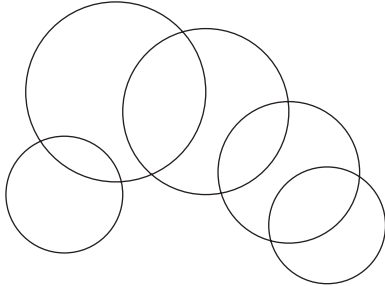
68. Postmodern yaklaşım postyapısalcılıkla iç içedir. Öznel, eleştireldir ve genel geçer teorilere itibar etmez. Ancak coğrafi determinizm pozitivizmin temel argümanıdır ve postmodernizm ile ilişkilendirilemez.

CEVAP: D

69. Derecelenme ölçeği, holistik rubrik, analitik rubrik, puanlama anahtarı performans değerlendirme araçlarıdır. Ancak yapılandırılmış grid performans değerlendirme aracı değil, kalem kağıt testidir. Yapılandırılmış gridler bilgi ve kavrama düzeyi becerileri ölçülebilir.

CEVAP: E

70. Hangi örgütün hangi faaliyet noktası ile ilgili olduğu anlam çözümlene tablosu ile yapılandırılabilir. Örgütlerin etki alanları aşağıda gösterildiği gibi venn şeması ile gösterilebilir.

Ancak; balık kılıcı çoklu nedenselliği gösterdiği için bu kazanım için uygun değildir.

CEVAP: B

71. Verilen iki kazanım 12. sınıf düzeyindedir. Bu durum kodlama sisteminden de anlaşılmaktadır. Kazanımlar küresel ortam: bölgeler ve ülkeler ünitesi ile ilgilidir. Özellikle 12:3:1 nolu kazanım değişim ve sürekliliği algılama becerisi ile doğrudan ilişkilidir.

CEVAP: E

72. Helenistik dönemde İskenderiye kütüphanesinin önemli bilim insanı olan Erosthethenes Mısır'da iki şehir arasındaki mesafe ve gölge boyu farkından yola çıkarak yaklaşık değerlerle Dünya çevresini hesaplamıştır.

CEVAP: D

73. I. Programda ünite kazanımlarının ardından hangi değerlerin hangi kazanımlarla, hangi coğrafi becerilerin hangi kazanımlarla doğrudan ilişkilendirileceği belirtilmiştir.
II. Programda öğrenme alanları yoktur. Ünite temelidir.
III. Doğal sistemler Beşeri sistemler, küresel ortam: Bölgeler, ülkeler, çevre ve toplum üniteleri aynı sırada tüm sınıf seviyelerinde yer almaktadır.

CEVAP: D

74. I. İran Ramsar sözleşmesi sulak alanlarla ilgilidir ve bu konu ile doğrudan ilgilidir.
II. Kyoto protokolü bu konu ile ilgili değildir. Küresel ısınma ile ilgilidir.
III. Su döngüsü kazanım ile doğrudan ilişkilidir.

CEVAP: C

75. Tümünden gelim ders planı öğretmenin anlamlı öğrenme ve sunuş stratejisine dayalı olarak tümünden parçaya ders işlemesidir. Oysa coğrafi sorgulama bir problem durumu ile başlar ve tümünden gelimle hazır bilgi aktarımına uygun değildir.

CEVAP: E